ค่าครองชีพสูง รายได้โตช้า: ภาระสองชั้นของครัวเรือนไทย

ตุลาคม 2569 วิจัยกรุงศรี

krungsri Research
A member of MUFG

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	**3**
บทนำ	**4**
กลไกการส่งผ่านผลกระทบจากวิกฤตพลังงานไปยังเงินเฟ้อไทย	**6**
การประเมินความเสี่ยงที่จะเกิด "ภาวะค่าครองชีพสูงและรายได้ชะงักงัน" จำแนกตามกลุ่มรายได้	**7**
• **การวิเคราะห์ด้านรายจ่ายหรือค่าครองชีพของครัวเรือน**	**8**
• **การวิเคราะห์ด้านรายรับของครัวเรือน**	**10**
• **การวิเคราะห์ด้านกันชนทางการเงินของครัวเรือน**	**12**
มุมมองวิจัยกรุงศรี	**15**
แหล่งอ้างอิง	**16**

Subscribe Us

สมัครสมาชิกวิจัยกรุงศรี...

krungsri.research@krungsri.com

คำสงวนสิทธิ์

เนื้อหาและข้อมูลใดๆ ทั้งหมดที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ หากมิได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่น ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวิจัยกรุงศรี ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดๆ เกี่ยวข้องกับเนื้อหา สำเนา หรือดัดแปลงแก่บุคคลอื่นโดยมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากวิจัยกรุงศรี รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อหรือควรเชื่อว่ามีความน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม วิจัยกรุงศรีไม่อาจรับรองความครบถ้วนสมบูรณ์หรือความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าว อีกทั้งไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงหรือทางอ้อมจากการใช้รายงานฉบับนี้หรือเนื้อหาในรายงานฉบับนี้ ข้อมูล ความคิดเห็น และการประมาณการที่ปรากฏในรายงานนี้ถือเป็นความคิดเห็นของวิจัยกรุงศรี ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือ ความคิดเห็นในรายงานฉบับนี้เป็นไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน ณ วันที่มีการเผยแพร่รายงาน วิจัยกรุงศรีขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงโดยมิต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

บทสรุปผู้บริหาร

ความขัดแย้งในตะวันออกกลางที่ปะทุขึ้นเมื่อช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ปี 2569 สร้างความเสี่ยงที่อาจนำไปสู่ “ภาวะค่าครองชีพสูงและรายได้ชะงักงัน” ในระดับครัวเรือน (Household Cost-Income Squeeze) โดยครัวเรือนกลุ่ม “ตึงตัว” เผชิญความเสี่ยงดังกล่าวมากกว่ากลุ่มอื่น เนื่องจากมีภาระค่าครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้นมากกว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคเศรษฐกิจที่มีความอ่อนไหวต่อวิกฤตพลังงาน รวมถึงมีกันชนทางการเงินที่จำกัด แม้ความเสี่ยงจากภาวะดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับกลุ่ม “ตึงตัว” อาจส่งผลกระทบต่อไปยังการบริโภคภาคเอกชนของไทยในระดับหนึ่ง แต่ครัวเรือนกลุ่มอื่นที่เผชิญความเสี่ยงน้อยกว่าน่าจะช่วยพยุงการบริโภคในภาพรวมและบรรเทาผลกระทบจากวิกฤตพลังงานได้บางส่วน อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ไม่ควรมองข้ามก็คือ การบริโภคในภาพรวมที่ยังขยายตัวได้อาจบดบังความยากลำบากที่ครัวเรือนกลุ่ม “ตึงตัว” กำลังเผชิญอยู่

ไม่ว่าวิกฤตพลังงานครั้งนี้จะเปลี่ยนแปลงไปในทางใด ความเปราะบางของครัวเรือนต่อแรงกดดันด้านรายจ่ายและรายรับที่เกิดขึ้นพร้อมกันยังเป็นโจทย์สำคัญในระยะยาว เราควรเร่งสร้างภูมิคุ้มกันให้กับครัวเรือนผ่านการยกระดับโครงข่ายความปลอดภัยทางสังคม (Social safety net) การให้ความรู้ทางการเงิน และการสนับสนุนการพัฒนาทักษะโดยไม่จำกัดช่วงอายุ ควบคู่กับนโยบายฝั่งอุปทาน เช่น การส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมไฮเทค ซึ่งจะมีส่วนช่วยสร้างงานที่มีมูลค่าเพิ่มสูงและยกระดับค่าจ้างในอนาคต

วนิชา ดิเรกอุดมศักดิ์

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

wanicha.direkudomsak@krungsri.com

+662 296 4734

ศุภสิน อิทธิพัทธ์วงศ์

นักเศรษฐศาสตร์

supasyn.itthiphatwong@krungsri.com

+662 296 4748

บทนำ

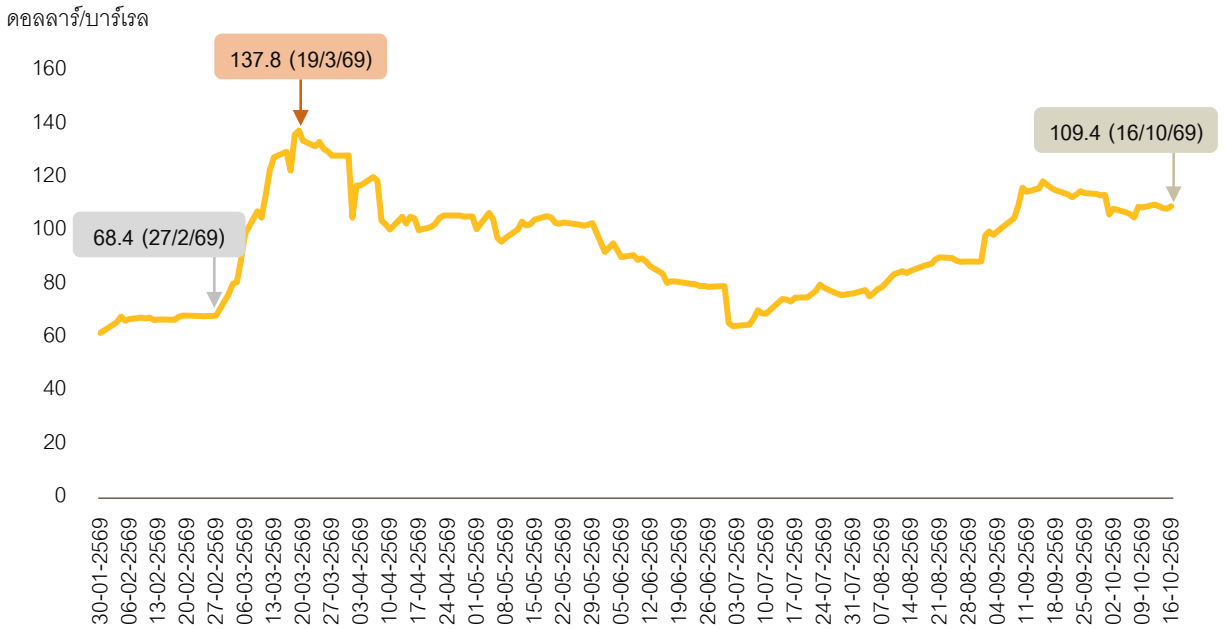
ความขัดแย้งในตะวันออกกลางที่ปะทุขึ้นเมื่อช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ปี 2569 ได้ผลักให้ราคาน้ำมันดิบโลกปรับตัวสูงขึ้นอย่างมาก (ภาพที่ 1) จนทำให้อัตราเงินเฟ้อในหลายประเทศเร่งตัวสูงขึ้นและสร้างแรงกดดันต่อค่าครองชีพ (ภาพที่ 2) ขณะเดียวกันต้นทุนการประกอบธุรกิจที่เพิ่มขึ้นตามราคาพลังงานก็อาจส่งผลกระทบต่อไปยังการจ้างงานและรายรับของครัวเรือน **สถานการณ์ดังกล่าวได้สร้างความเสี่ยงที่อาจนำไปสู่ปรากฏการณ์ที่ครัวเรือนเผชิญแรงกดดันทั้งด้านรายจ่ายและรายรับพร้อมกัน** (Household Cost-Income Squeeze) **จากผลพวงของวิกฤตพลังงานหรือ "ภาวะค่าครองชีพสูงและรายได้ชะงักงัน" ในระดับครัวเรือน**

อย่างไรก็ตาม ครัวเรือนในแต่ละกลุ่มรายได้อาจเผชิญความเสี่ยงจากภาวะดังกล่าวในลักษณะที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังมีความสามารถในการรับมือที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะและพฤติกรรมของครัวเรือน ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างการใช้จ่ายหรือสินค้าที่บริโภคเป็นหลัก แหล่งที่มาของรายรับหรือภาคเศรษฐกิจที่สมาชิกในครัวเรือนประกอบอาชีพอยู่ ตลอดจนเงินสำรองใช้ในภาวะฉุกเฉินหรือกันชนทางการเงิน (Financial buffers)

ดังนั้น งานศึกษาชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อประเมินความเสี่ยงและความอ่อนไหวของครัวเรือนต่อ "ภาวะค่าครองชีพสูงและรายได้ชะงักงัน" ซึ่งอาจแตกต่างกันออกไปในแต่ละกลุ่มรายได้ ควบคู่กับการประเมินผลกระทบต่อการบริโภคภาคเอกชนของไทยในภาพรวม

ภาพที่ 1

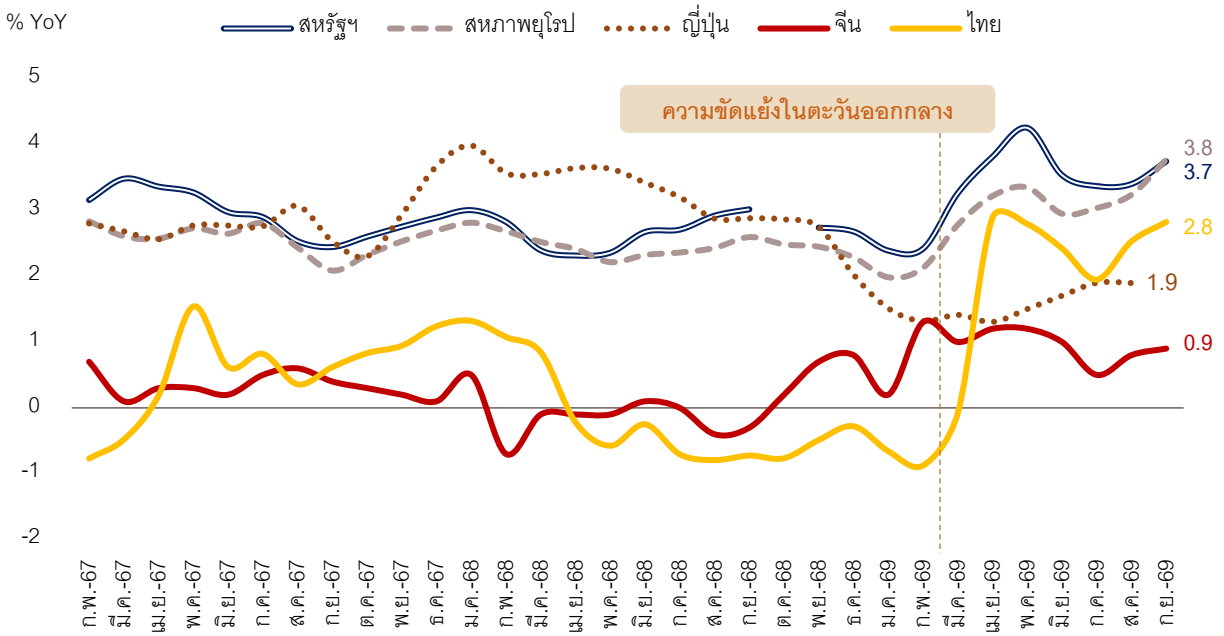
ราคาน้ำมันดิบดูไบ (สัญญาซื้อขายล่วงหน้า)

ที่มา: Investing.com (2026) และวิจัยกรุงศรี

ภาพที่ 2

อัตราเงินเฟ้อทั่วไปของกลุ่มประเทศสำคัญ

ที่มา: CEIC (2026) และวิจัยกรุงศรี

กลไกการส่งผ่านผลกระทบจากวิกฤตพลังงานไปยังเงินเฟ้อไทย

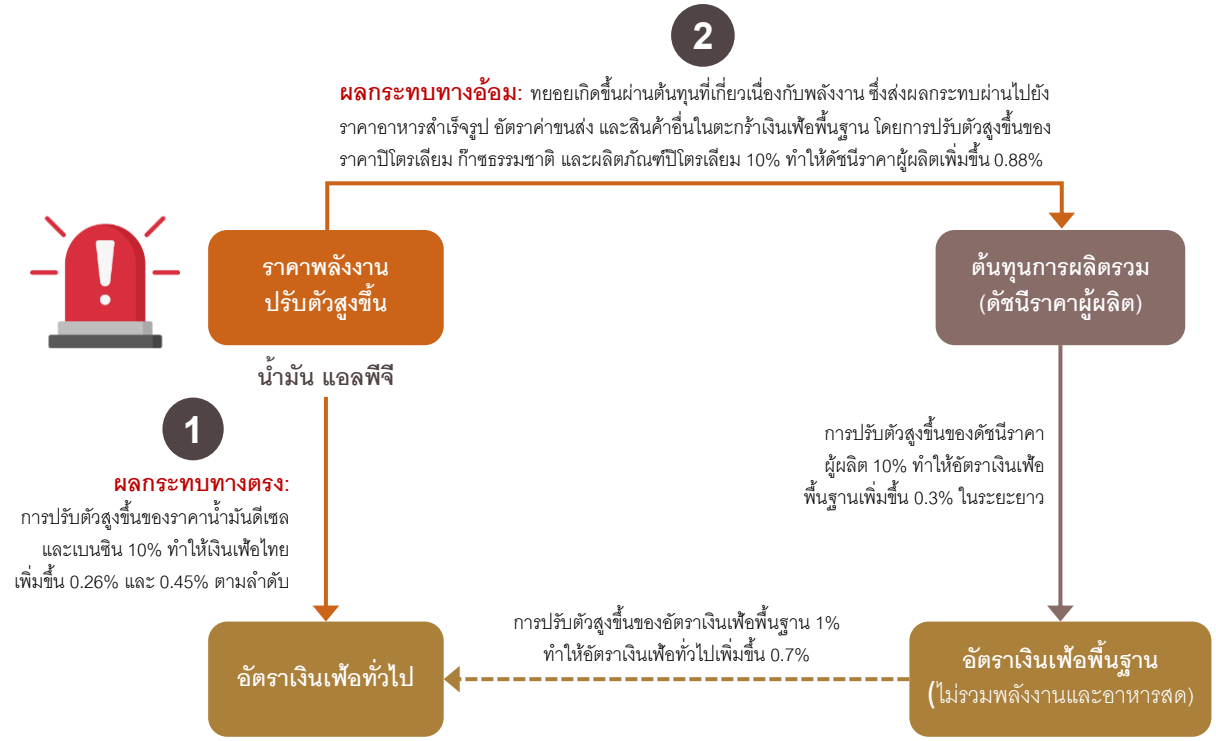
วิกฤตพลังงานที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งในตะวันออกกลางสามารถส่งผ่านผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมไปยังอัตราเงินเฟ้อของไทยในเชิงมหภาคตามกลไกดังนี้ (ภาพที่ 3)

- **ผลกระทบทางตรง: ความขัดแย้งในตะวันออกกลางจะส่งผลกระทบไปยังราคาน้ำมันเชื้อเพลิงทันที** และทำให้อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเร่งตัวขึ้น เนื่องจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งในตระกร้าเงินเฟ้อของไทย อย่างไรก็ตาม แรงกดดันเงินเฟ้อ (Inflationary pressures) ในช่วงแรกอาจถูกลดทอนลงด้วยมาตรการอุดหนุนและการควบคุมราคาของรัฐบาล ทำให้ค่าครองชีพไม่ปรับสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด
- **ผลกระทบทางอ้อม: เมื่อราคาพลังงานอยู่ในระดับสูงต่อเนื่องและมาตรการอุดหนุนจากภาครัฐทยอยลดลง ผู้ผลิตอาจทยอยปรับราคาสินค้าขึ้นเพื่อสะท้อนต้นทุนที่สูงขึ้น** ซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบทางอ้อมจากการส่งผ่านต้นทุนพลังงานไปยังราคาสินค้าอื่น (Cost pass-through) เช่น อาหารสำเร็จรูป และค่าขนส่ง ผลกระทบดังกล่าวสามารถประเมินได้จากดัชนีราคาผู้ผลิต (Producer Price Index: PPI) โดยดัชนีราคาผู้ผลิตที่ปรับเพิ่มขึ้นเร็วกว่าดัชนีราคาผู้บริโภคสะท้อนแรงกดดันด้านต้นทุนที่ผู้ผลิตกำลังแบกรับไว้ ซึ่งอาจถูกส่งผ่านไปยังผู้บริโภค และปรากฏให้เห็นในอัตราเงินเฟ้อในระยะถัดไป

นอกเหนือจากราคาพลังงานแล้ว ความขัดแย้งในตะวันออกกลางอาจเพิ่มแรงกดดันเงินเฟ้อผ่านความเสี่ยงด้านอุปทานของปัจจัยการผลิตอื่นๆ ได้เช่นกัน เช่น ปุ๋ย แนฟทา และปิโตรเคมี

ภาพที่ 3

ผลกระทบทางตรงและทางอ้อมของวิกฤตพลังงานต่อเงินเฟ้อไทย

ที่มา: TPSO (2026a, 2026b); ประมวลผลโดยวิจัยกรุงศรี

การประเมินความเสี่ยงที่จะเกิด “ภาวะค่าครองชีพสูงและรายได้ชะงักงัน” จำแนกตามกลุ่มรายได้

ในการประเมินความเสี่ยงที่จะเกิด “ภาวะค่าครองชีพสูงและรายได้ชะงักงัน” (Cost-Income Squeeze) ในระดับครัวเรือน งานศึกษาชิ้นนี้จะพิจารณาจากผลกระทบของวิกฤตพลังงานที่ส่งผ่านไปยัง 1) **รายจ่ายของครัวเรือน** โดยประเมินจากผลกระทบต่อค่าครองชีพ ตามโครงสร้างการใช้จ่ายของครัวเรือนที่แตกต่างกันตามระดับรายได้ และ 2) **รายรับของครัวเรือน** โดยพิจารณาจากกลุ่มอาชีพควบคู่กับการเติบโตของรายได้ในระยะที่ผ่านมา ประกอบกับ 3) **กันชนทางการเงิน** (Financial buffers) ซึ่งสะท้อนความสามารถของครัวเรือนในการรองรับผลกระทบจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4

ภาวะค่าครองชีพสูงและรายได้ชะงักงันในระดับครัวเรือน

ที่มา: วิจัยกรุงศรี

ทั้งนี้ การประเมินความเสี่ยงดังกล่าวจะใช้ข้อมูลจากสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนปี 2558-2568 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยจำแนกครัวเรือนออกเป็น 3 กลุ่มตามระดับรายได้ ซึ่งสะท้อนฐานะทางการเงินโดยรวมได้ในระดับหนึ่ง ได้แก่

กลุ่มที่ 1: **ครัวเรือนที่มีฐานะทางการเงินตึงตัว** (Financially constrained households) ได้แก่ ครัวเรือนที่มีรายได้ไม่เกิน 24,000 บาทต่อเดือนในปี 2568 (ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 14,464 บาทต่อเดือน) หรือไม่เกินเปอร์เซ็นไทล์ที่ 60 โดยครัวเรือนในกลุ่มนี้คิดเป็น 57.2% ของครัวเรือนทั้งหมด

กลุ่มที่ 2: **ครัวเรือนที่มีฐานะทางการเงินระดับปานกลาง** (Households with moderate financial positions) ได้แก่ ครัวเรือนที่มีรายได้อยู่ในช่วง 24,001-51,657 บาทต่อเดือนในปี 2568 (ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 34,173 บาทต่อเดือน) หรืออยู่ในเปอร์เซ็นไทล์ที่ 60-90 โดยครัวเรือนในกลุ่มนี้คิดเป็น 32.1% ของครัวเรือนทั้งหมด

กลุ่มที่ 3: **ครัวเรือนที่มีฐานะทางการเงินค่อนข้างแข็งแกร่ง** (Households with relatively strong financial positions) ได้แก่ ครัวเรือนที่มีรายได้มากกว่า 51,658 บาทต่อครัวเรือนในปี 2568 (ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 84,745 บาทต่อเดือน) หรือตั้งแต่เปอร์เซ็นไทล์ที่ 90 ขึ้นไป โดยครัวเรือนในกลุ่มนี้คิดเป็น 10.7% ของครัวเรือนทั้งหมด

การวิเคราะห์ด้านรายจ่ายหรือค่าครองชีพของครัวเรือน

ดังที่กล่าวแล้วข้างต้นว่า ผลกระทบจากราคาพลังงานที่สูงขึ้นต่อค่าครองชีพของครัวเรือนในช่วงแรกจะเป็นผลกระทบทางตรงผ่านราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ขณะที่ผลกระทบทางอ้อมจะทยอยปรากฏให้เห็นในระยะถัดมาผ่านราคาสินค้าสำคัญอื่นๆ โดยเฉพาะราคาอาหารสำเร็จรูป **แต่เนื่องจากครัวเรือนแต่ละกลุ่มมีโครงสร้างการใช้จ่ายที่แตกต่างกัน จึงมีแนวโน้มเผชิญกับแรงกดดันด้านค่าครองชีพ** (Cost of living) **ที่แตกต่างกันไปด้วย**

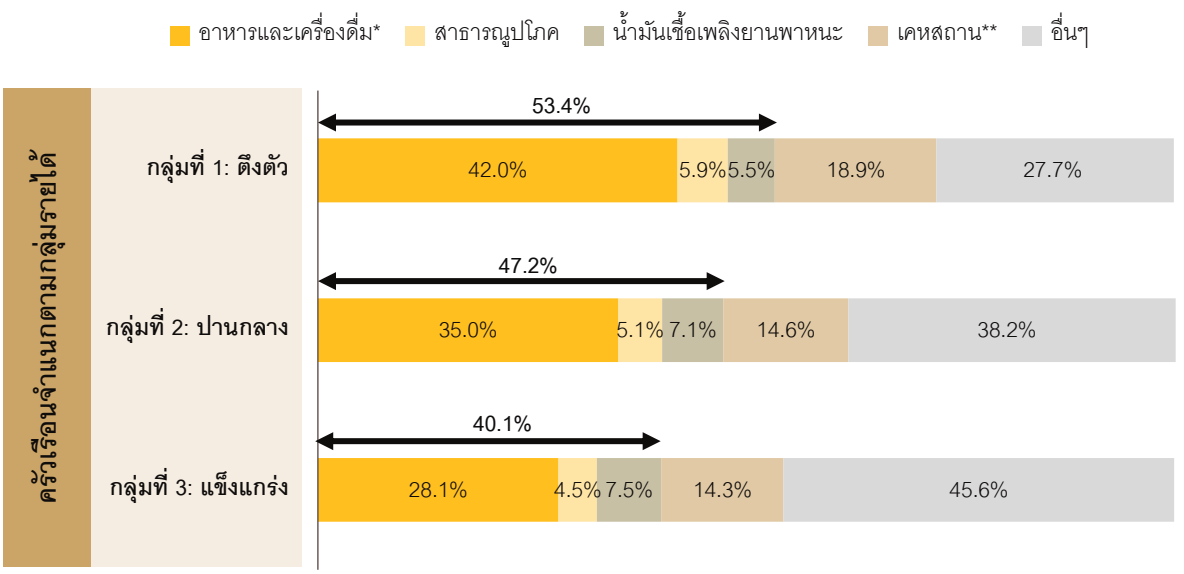
ในระยะแรก ครัวเรือนกลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า หรือครัวเรือนกลุ่ม “แข็งแกร่ง” (กลุ่มที่ 3) จะเผชิญแรงกดดันด้านค่าครองชีพชัดเจนกว่ากลุ่มอื่น เนื่องจากครัวเรือนกลุ่มดังกล่าวมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านน้ำมันเชื้อเพลิงยานพาหนะมากกว่ากลุ่มอื่น ในขณะที่ราคาสินค้าหมวดอื่น (โดยเฉพาะอาหาร) ยังเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก ส่วนหนึ่งเป็นผลจากมาตรการอุดหนุนของภาครัฐ (ภาพที่ 5 และตารางที่ 1)

อย่างไรก็ตาม เมื่อเวลาผ่านไป ผลของการส่งผ่านต้นทุนพลังงานหรือผลทางอ้อมจะชัดเจนขึ้น โดยครัวเรือนกลุ่มที่ 1 และ 2 (หรือครัวเรือนกลุ่ม “ตึงตัว” และ “ปานกลาง”) มีแนวโน้มเผชิญแรงกดดันด้านค่าครองชีพมากกว่าครัวเรือนกลุ่มที่ 3 เนื่องจากทั้งสองกลุ่มมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายสำหรับสินค้าจำเป็น อันได้แก่ อาหาร สาธารณูปโภค (ไฟฟ้า ก๊าซ และน้ำประปา) และเชื้อเพลิงสำหรับยานพาหนะ สูงกว่าครัวเรือนกลุ่มที่ 3 โดยครัวเรือนกลุ่มที่ 1 มีสัดส่วนค่าใช้จ่ายสินค้าจำเป็นสูงถึง 53.4% ของการใช้จ่ายทั้งหมด ขณะที่ครัวเรือนกลุ่มที่ 2 มีสัดส่วนดังกล่าว 47.2% (ภาพที่ 5) ดังนั้น หากราคาสินค้าจำเป็นทั้งสามหมวดเพิ่มขึ้น 10% (ตารางที่ 2) ครัวเรือนกลุ่มที่ 1 จะได้รับผลกระทบมากที่สุด เพราะโครงสร้างการใช้จ่ายของครัวเรือนกลุ่มนี้มีความอ่อนไหวต่อการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าจำเป็นมากกว่าครัวเรือนกลุ่มอื่น

โดยสรุป ในช่วงแรกของวิกฤตพลังงานครัวเรือนกลุ่ม “แข็งแกร่ง” จะได้รับผลกระทบด้านรายจ่ายมากกว่า อย่างไรก็ตาม เมื่อผลกระทบจากต้นทุนพลังงานถูกส่งผ่านไปยังราคาสินค้าอื่นอย่างชัดเจนขึ้น ครัวเรือนกลุ่มที่ 1 หรือกลุ่ม “ตึงตัว” จะเผชิญแรงกดดันดังกล่าวมากที่สุด เนื่องจากมีสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าจำเป็นที่สูงกว่ากลุ่มอื่น จึงมีข้อจำกัดในการปรับลดการใช้จ่ายเพื่อรองรับค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้น

ภาพที่ 5

โครงสร้างการใช้จ่ายของครัวเรือนไทยปี 2568 จำแนกตามกลุ่มรายได้และสินค้าสำคัญ (% ของรายจ่ายทั้งหมดในแต่ละกลุ่ม)

ที่มา: NSO (2025); ประมวลผลโดยวิจัยกรุงศรี

หมายเหตุ: * ไม่รวมเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

** ไม่รวมหมวดสาธารณูปโภค

ตารางที่ 1

ผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าสำคัญในช่วงเดือนเมษายนถึงกันยายนปี 2569 ต่อระดับค่าครองชีพ (% การเปลี่ยนแปลง)

หมวดรายจ่าย*	อัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าในช่วงเดือนเมษายนถึงกันยายนปี 2569 (% YoY)	ผลกระทบต่อค่าครองชีพ จำแนกตามกลุ่มรายได้		
		กลุ่มที่ 1: ตึงตัว	กลุ่มที่ 2: ปานกลาง	กลุ่มที่ 3: แข็งแกร่ง
อาหารและเครื่องดื่ม**	1.8	0.9	0.8	0.6
สาธารณูปโภค	-1.2	-0.1	-0.1	-0.1
น้ำมันเชื้อเพลิงยานพาหนะ	21.3	1.3	1.8	1.9
ผลกระทบรวมต่อค่าครองชีพ (% การเปลี่ยนแปลง)		**2.0**	**2.4**	**2.5**

ที่มา: TPSO (2026a) และ NSO (2025); ประมวลผลโดยวิจัยกรุงศรี
หมายเหตุ: * สมมติให้ราคาสินค้าในหมวดอื่นคงที่เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์
** ไม่รวมเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

ตารางที่ 2

ผลกระทบต่อระดับค่าครองชีพ หากราคาสินค้าสำคัญเพิ่มขึ้น 10% (% การเปลี่ยนแปลง)

หมวดรายจ่าย*	อัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าในกรณีสมมติ (% YoY)	ผลกระทบต่อค่าครองชีพ จำแนกตามกลุ่มรายได้		
		กลุ่มที่ 1: ตึงตัว	กลุ่มที่ 2: ปานกลาง	กลุ่มที่ 3: แข็งแกร่ง
อาหารและเครื่องดื่ม**	10.0	4.7	4.1	3.4
สาธารณูปโภค	10.0	0.7	0.6	0.5
น้ำมันเชื้อเพลิงยานพาหนะ	10.0	0.6	0.8	0.9
ผลกระทบรวมต่อค่าครองชีพ (%)		**5.9**	**5.5**	**4.8**

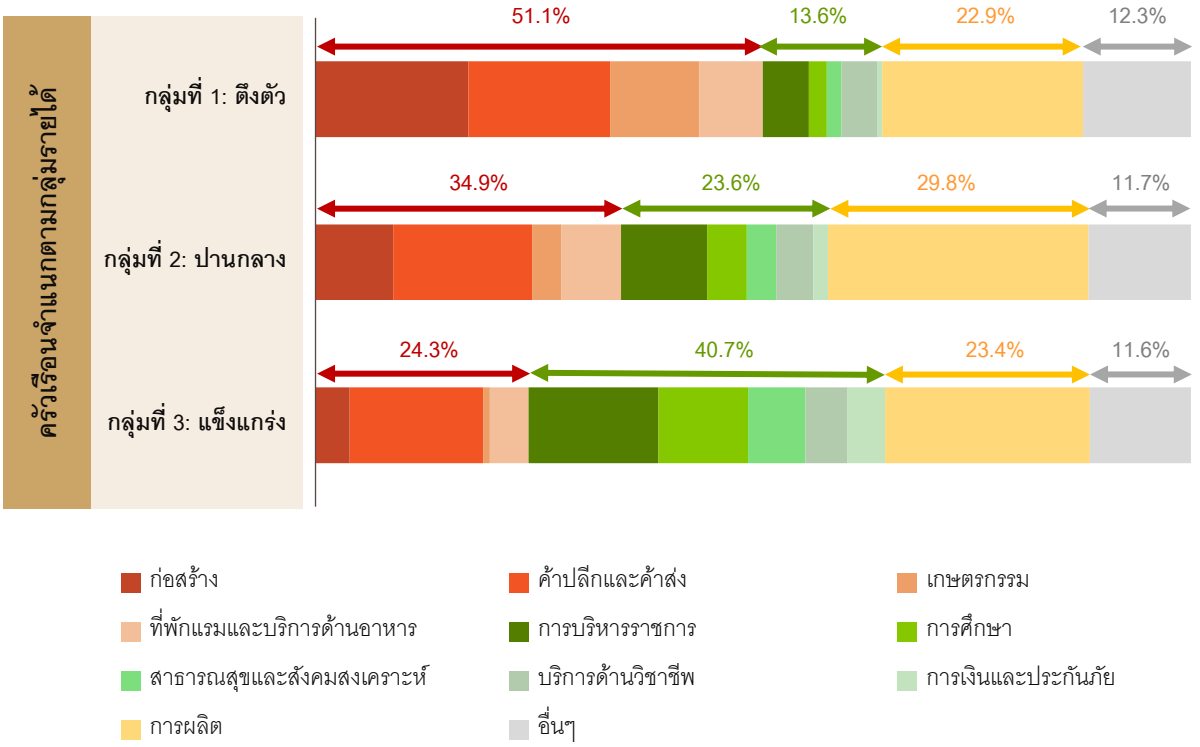
ที่มา: TPSO (2026a) และ NSO (2025); ประมวลผลโดยวิจัยกรุงศรี
หมายเหตุ: * สมมติให้ราคาสินค้าในหมวดอื่นคงที่เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์
** ไม่รวมเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

การวิเคราะห์ด้านรายรับของครัวเรือน

นอกจากแรงกดดันด้านรายจ่ายที่ครัวเรือนกลุ่มที่ 1 หรือกลุ่ม “ตึงตัว” ต้องเผชิญมากกว่ากลุ่มรายได้อื่นแล้ว เมื่อพิจารณาด้านรายรับผ่านความเปราะบางของภาคเศรษฐกิจที่สมาชิกในครัวเรือนประกอบอาชีพอยู่ร่วมด้วยจะพบว่า **ครัวเรือนกลุ่ม “ตึงตัว” ส่วนใหญ่อาจเสี่ยงเผชิญกับการลดชั่วโมงการทำงานและค่าจ้าง รวมถึงการเลิกจ้างในช่วงวิกฤต เนื่องจากครัวเรือนกลุ่มนี้มีอาชีพหลักในภาคเศรษฐกิจที่มีความอ่อนไหวสูงต่อการเปลี่ยนแปลงด้านต้นทุนและอุปสงค์** อันได้แก่ ภาคการก่อสร้าง ค้าปลีกและค้าส่ง เกษตรกรรม รวมถึงที่พักแรมและบริการด้านอาหาร (โทนสีแดงในภาพที่ 6) โดยสมาชิกในครัวเรือนกลุ่มที่ 1 ถึง 51.1% ประกอบอาชีพในภาคเศรษฐกิจดังกล่าว ต่างจากครัวเรือนกลุ่มที่ 3 หรือกลุ่ม “แข็งแกร่ง” ที่ประกอบอาชีพในกลุ่มดังกล่าวเพียง 24.3% ในทางกลับกัน ราว 40.7% ของครัวเรือนกลุ่มที่ 3 ประกอบอาชีพในภาคเศรษฐกิจที่มีความมั่นคงมากกว่า ได้แก่ การบริหารราชการ การศึกษา สาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์ บริการด้านวิชาชีพ รวมถึงการเงินและประกันภัย (โทนสีเขียวในภาพที่ 6)

ภาพที่ 6

โครงสร้างการจ้างงานของสมาชิกในครัวเรือนปี 2568 (% ของสมาชิกครัวเรือนในแต่ละกลุ่มรายได้)

ที่มา: NSO (2025); ประมวลผลโดยวิจัยกรุงศรี

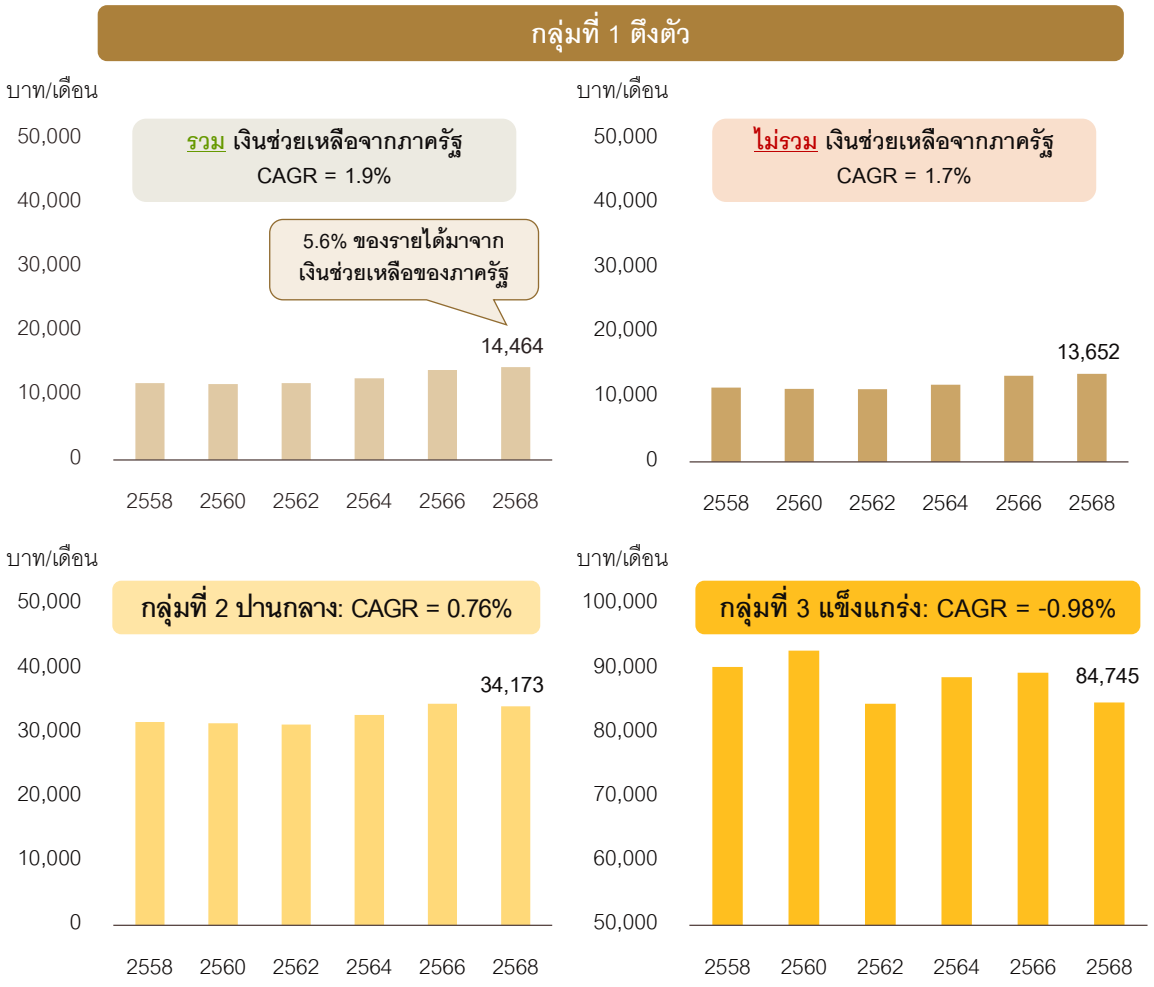
เมื่อพิจารณาแนวโน้มการเติบโตของรายได้ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา (ภาพที่ 7) จะเห็นว่าครัวเรือนกลุ่มที่ 3 หรือกลุ่ม “แข็งแกร่ง” มีรายได้ที่เป็นตัวเงิน (Nominal income) โดยเฉลี่ยลดลง ส่วนครัวเรือนกลุ่มที่ 2 หรือกลุ่ม “ปานกลาง” มีรายได้ขยายตัวไม่มากนัก ขณะที่อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยอยู่ที่ราว 1.0% ต่อปี **ดังนั้นรายได้ที่แท้จริง** (Real income) **หรือรายได้ที่เป็นตัวเงินหักด้วยผลของเงินเฟ้อจึงลดลง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ แม้ครัวเรือนกลุ่มที่ 2 และ 3 จะมีฐานะทางการเงินที่แข็งแกร่งกว่า แต่กำลังซื้อ** (Purchasing power) **มีแนวโน้มลดลงเมื่อเทียบกับช่วงทศวรรษที่ผ่านมา**

สำหรับครัวเรือนกลุ่มที่ 1 ซึ่งมีฐานะทางการเงิน “ตึงตัว” แม้รายได้ที่เป็นตัวเงินจะขยายตัวสูงกว่ากลุ่มอื่น แต่ส่วนหนึ่งได้รับแรงสนับสนุนจากเงินช่วยเหลือภาครัฐ ซึ่งมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจาก 3.6% ของรายได้ในปี 2558 เป็น 5.6% ในปี 2568 โดยหากไม่รวมเงินช่วยเหลือดังกล่าว รายได้ที่เป็นตัวเงินจะขยายตัวเฉลี่ยเพียง 1.7% ต่อปี ดังนั้น รายได้ที่แท้จริงของครัวเรือนกลุ่ม “ตึงตัว” แม้จะขยายตัวแต่เป็นอัตราที่ค่อนข้างต่ำ

นอกจากนี้ แรงกดดันด้านค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้นจากวิกฤตพลังงานยังมีแนวโน้มซ้ำเติมกำลังซื้อของครัวเรือนที่อ่อนแออยู่เดิม โดยเฉพาะกลุ่มที่ 1 กล่าวคือ นอกจากรายได้ที่แท้จริงเติบโตต่ำแล้ว ครัวเรือนกลุ่มนี้ยังได้รับผลกระทบด้านค่าครองชีพมากกว่ากลุ่มอื่นตามที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อการวิเคราะห์รายจ่ายหรือค่าครองชีพของครัวเรือน ดังนั้น หากราคาพลังงานทรงตัวในระดับสูงและส่งผ่านต้นทุนไปยังราคาสินค้าอื่นชัดเจนขึ้น รายได้ที่แท้จริงของครัวเรือนกลุ่มนี้จะเสี่ยงชะลอตัวลงหรือหดตัว และส่งผลให้กำลังซื้ออ่อนแอลงต่อเนื่อง

ภาพที่ 7

รายได้ที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มรายได้ระหว่างปี 2558-2568 (บาท/เดือน)

ที่มา: NSO (2025); ประมวลผลโดยวิจัยกรุงศรี

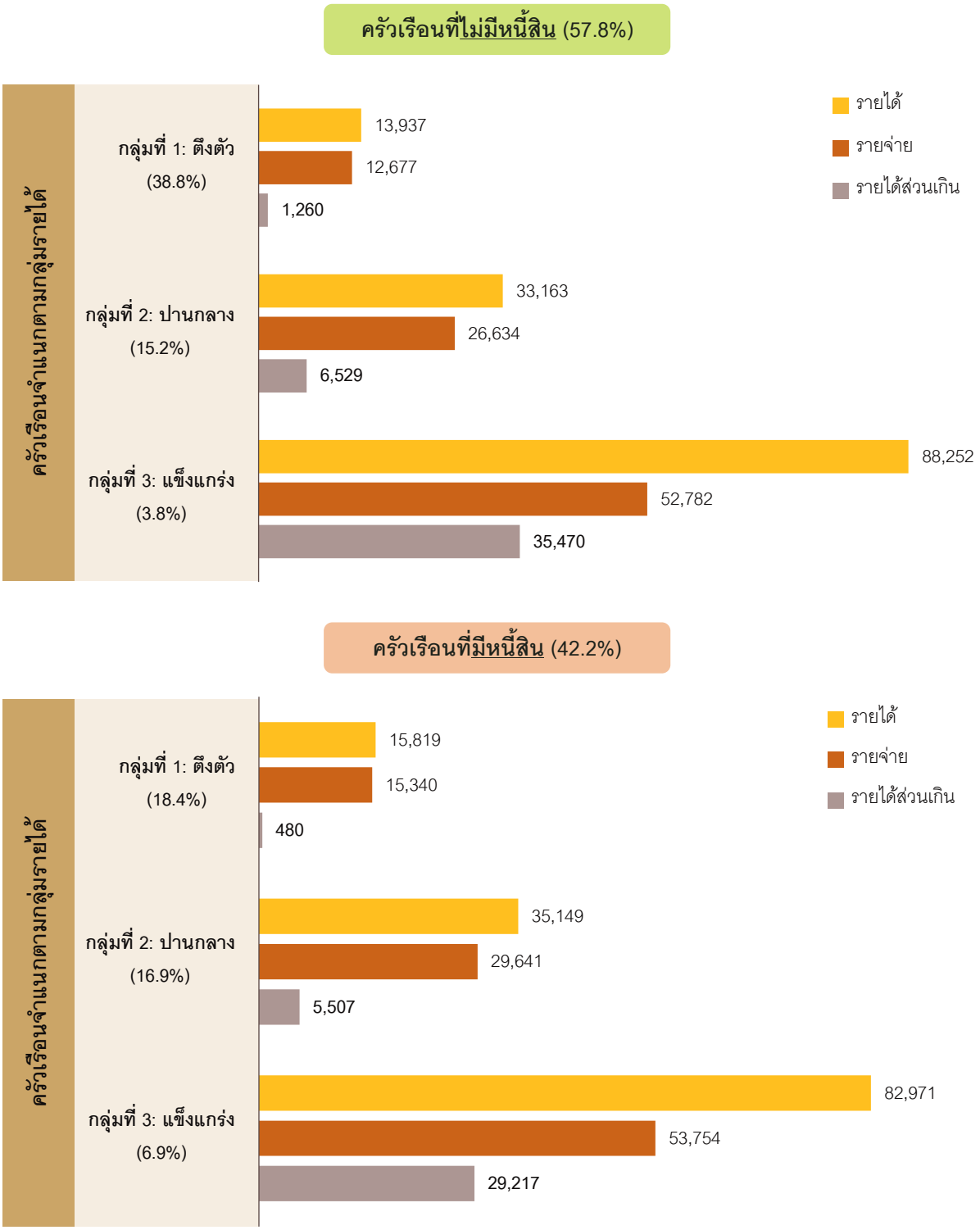
การวิเคราะห์ด้านกันชนทางการเงินของครัวเรือน

กันชนทางการเงิน (Financial buffers) **ของครัวเรือนเป็นเครื่องสะท้อนความสามารถของครัวเรือนในการรับมือกับความผันผวนในราคาสินค้าและรายรับในช่วงวิกฤต** โดยจะพิจารณาจาก 1) รายได้ส่วนเกิน (Excess income) หรือส่วนต่างระหว่างรายได้และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และ 2) สัดส่วนภาระหนี้สินคงค้างต่อสินทรัพย์ทางการเงิน ซึ่งบ่งชี้สภาพคล่องทางการเงินและความสามารถในการรับมือกับภาระหนี้สินในช่วงวิกฤต โดยพบว่า

- **กลุ่ม "ตึงตัว" (กลุ่มที่** 1): **ครัวเรือนกลุ่มนี้แทบจะไม่มีกันชนทางการเงินไว้สำรองใช้จ่าย** ในช่วงที่ภาระค่าครองชีพและ/หรือรายรับเผชิญกับความผันผวนอย่างกระทันหัน (ภาพที่ 8) โดยครัวเรือนกลุ่ม "ตึงตัว" ที่ไม่มีหนี้สิน มีรายได้ส่วนเกินเพียงประมาณ 1,300 บาทต่อเดือน ส่วนครัวเรือนกลุ่ม "ตึงตัว" ที่มีหนี้สิน มีรายได้ส่วนเกินไม่ถึง 500 บาทต่อเดือน (ต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่มีหนี้สินถึง 2.6 เท่า) และมีภาระหนี้สินคงค้างสูงกว่าสินทรัพย์ทางการเงินถึง 2.7 เท่า (ภาพที่ 9) ภาพดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ครัวเรือนกลุ่ม "ตึงตัว" มีสภาพคล่องต่ำ และมีความสามารถที่จำกัดในการรับมือกับภาระค่าใช้จ่ายและหนี้สินเมื่อต้องเผชิญกับวิกฤต
- **กลุ่ม "ปานกลาง" (กลุ่มที่** 2): **ครัวเรือนกลุ่มนี้มีกันชนทางการเงินระดับหนึ่ง** (ภาพที่ 8) ทำให้สามารถรองรับความผันผวนในภาระค่าครองชีพและรายรับได้บ้างในระยะสั้น แต่หากสถานการณ์ยืดเยื้อจนค่าครองชีพปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ครัวเรือนกลุ่ม "ปานกลาง" ที่มีหนี้สินอาจปรับตัวลำบากเช่นกัน ตามข้อจำกัดด้านสภาพคล่องทางการเงินกับภาระหนี้สิน (ภาพที่ 9) โดยครัวเรือนกลุ่มนี้มีสัดส่วนภาระหนี้สินคงค้างต่อสินทรัพย์ทางการเงินใกล้เคียงกับครัวเรือนกลุ่มที่ 1
- **กลุ่ม "แข็งแกร่ง" (กลุ่ม** 3): **ครัวเรือนกลุ่มนี้มีกันชนทางการเงินค่อนข้างสูง**ถึงประมาณ 30,000-35,000 บาทต่อเดือน (ภาพที่ 8) รวมถึงมีข้อจำกัดด้านสภาพคล่องทางการเงินเมื่อเทียบกับภาระหนี้สินที่ต่ำกว่าครัวเรือนกลุ่มอื่น (ภาพที่ 9) ดังนั้นจึงมีแนวโน้มที่จะสามารถรับมือกับความผันผวนในช่วงวิกฤตได้ดีกว่า

ภาพที่ 8

รายได้และรายจ่ายของครัวเรือน (บาท/เดือน)

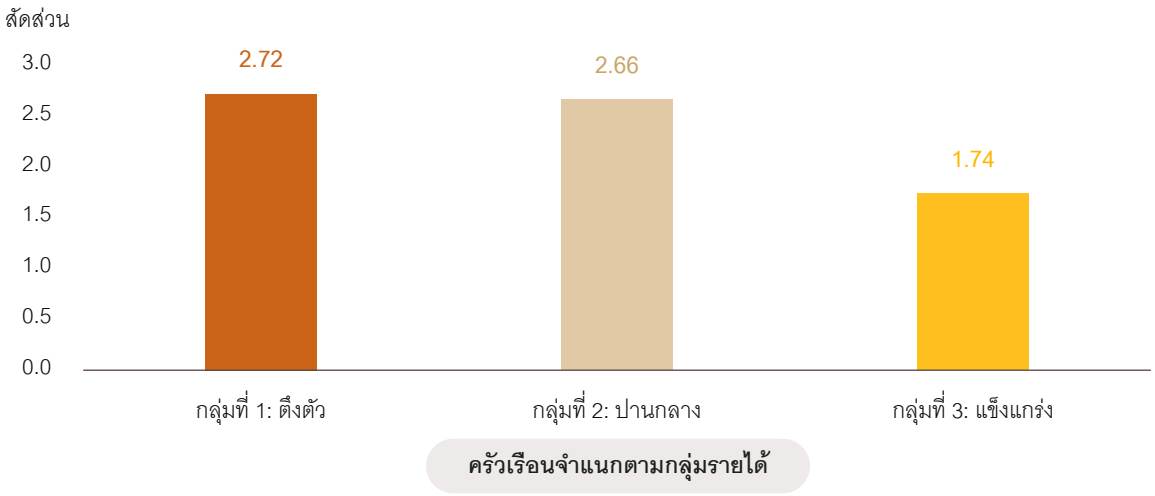

ที่มา: NSO (2025); ประมวลผลโดยวิจัยกรุงศรี

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงสัดส่วนของครัวเรือนกลุ่มนั้นเมื่อเทียบกับครัวเรือนทั้งหมด (รวมทั้งกลุ่มที่มีหนี้สินและไม่มีหนี้สิน)

ภาพที่ 9

สัดส่วนภาระหนี้สินคงค้างต่อสินทรัพย์ทางการเงิน

ที่มา: NSO (2025); ประมวลผลโดยวิจัยกรุงศรี

มุมมองวิจัยกรุงศรี: ยิ่งครัวเรือนรายได้น้อย ยิ่งเจ็บหนัก

เมื่อพิจารณาผลกระทบจากวิกฤตพลังงานต่อครัวเรือนไทยทั้งด้านรายจ่าย รายรับ และกันชนทางการเงิน งานศึกษาชิ้นนี้พบว่า ครัวเรือนในแต่ละกลุ่มรายได้เผชิญความเสี่ยงจากภาวะค่าครองชีพสูงและรายได้ชะงักงัน (Household Cost-Income Squeeze) แตกต่างกันออกไป โดยครัวเรือนกลุ่มที่ 1 หรือกลุ่ม "ตึงตัว" เผชิญความเสี่ยงดังกล่าวมากกว่ากลุ่มอื่น เนื่องจาก 1) มีภาระค่าครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้นตามราคาพลังงานโลกมากกว่า โดยเฉพาะรายจ่ายสำหรับสินค้าจำเป็น 2) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคเศรษฐกิจที่มีความอ่อนไหวต่อวิกฤตพลังงาน ซึ่งอาจนำไปสู่การลดชั่วโมงการทำงานหรือค่าจ้าง รวมถึงการถูกเลิกจ้าง และจะยิ่งซ้ำเติมกำลังซื้อที่อ่อนแออยู่แต่เดิม และ 3) มีกันชนทางการเงินที่จำกัดในการรับมือกับความผันผวนของค่าครองชีพและรายรับ ซึ่งท้ายที่สุด ครัวเรือนกลุ่มนี้อาจต้องนำสินทรัพย์หรือเงินออมมาใช้ และหากไม่เพียงพอก็อาจต้องก่อหนี้เพิ่ม

เมื่อมองภาพกว้างในระดับประเทศจะพบว่า **ความเสี่ยงจากภาวะดังกล่าวในระดับครัวเรือนอาจส่งผลกระทบต่อไปยังการบริโภคภาคเอกชนของไทยในระดับหนึ่ง** กล่าวคือ ครัวเรือนกลุ่ม "ตึงตัว" ทั้งที่มีหนี้สินและไม่มีหนี้สิน แม้มีสัดส่วนรวมกันมากถึง 57.2% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด แต่มีรายจ่ายในการบริโภคคิดเป็น 34.3% ของการบริโภครวมทั้งประเทศ ขณะเดียวกัน ครัวเรือนกลุ่มอื่นที่เผชิญกับความเสี่ยงน้อยกว่า เช่น ครัวเรือนกลุ่ม "ปานกลาง" (กลุ่มที่ 2) ที่ไม่มีหนี้สิน และครัวเรือนกลุ่ม "แข็งแกร่ง" (กลุ่มที่ 3) ยังมีความสามารถในการรองรับแรงกระแทกและรักษาระดับการใช้จ่ายได้ดีกว่า จึงอาจช่วยพยุงการบริโภคในภาพรวมและบรรเทาผลกระทบจากวิกฤตพลังงานได้บางส่วน **อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ไม่ควรมองข้ามก็คือ การบริโภคในภาพรวมที่ยังขยายตัวได้อาจบดบังความยากลำบากที่ครัวเรือนกลุ่ม "ตึงตัว" กำลังเผชิญอยู่**

ท้ายที่สุดแล้ว ไม่ว่าวิกฤตพลังงานครั้งนี้จะมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด ความเปราะบางของครัวเรือนต่อแรงกดดันด้านรายจ่ายและรายรับที่เกิดขึ้นพร้อมกันยังคงเป็นโจทย์สำคัญในระยะยาว โดยมาตรการบรรเทาค่าครองชีพอาจช่วยรับมือได้เพียงระยะสั้น แต่ในเวลาเดียวกัน เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวในระยะยาว เราควรเร่งสร้างภูมิคุ้มกันให้ครัวเรือนสามารถรองรับแรงกระแทกทางเศรษฐกิจได้ดีขึ้น ตั้งแต่การยกระดับโครงข่ายความปลอดภัยทางสังคม (Social safety net) การส่งเสริมการให้ความรู้ทางการเงิน (Financial literacy) ไปจนถึงการสนับสนุนการพัฒนาทักษะโดยไม่จำกัดช่วงอายุ นอกจากนี้ นโยบายฝั่งอุปทาน (Supply-side policy) เช่น การมุ่งส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมไฮเทคจะมีส่วนช่วยสร้างงานที่มีมูลค่าเพิ่มสูงและยกระดับค่าจ้างแรงงานในอนาคต และทำให้ครัวเรือนสามารถรับมือกับแรงกดดันด้านรายจ่ายและรายรับที่อาจเกิดขึ้นพร้อมกันได้ดีขึ้น

แหล่งอ้างอิง

CEIC. (2026). *Consumer Price Index: Y-o-Y Growth: Monthly* [Database]. Retrieved from *https://insights.ceicdata.com/node/WORLD__WORLD&&WGEM__TP74383__SC74577__TB4201517*

Investing.com. (2026). *Dubai crude oil Platts* [Database]. Retrieved from https://www.investing.com/commodities/dubai-crude-oil-platts-futures

National Statistical Office (NSO). (2025). *The Household Socio-Economic Survey 2015-2025* [Unpublished raw data].

Trade Policy and Strategy Office (TPSO). (2026a). *Consumer Price Index (CPI)* [Database]. Retrieved from https://index.tpso.go.th/cpi

Trade Policy and Strategy Office (TPSO). (2026b). *Producer Price Index (PPI)* [Database]. Retrieved from https://index.tpso.go.th/producer-price-index

วิจัยกรุงศรี

ดร.พิมพ์นารา หิรัญกสิ

ผู้บริหารสายงานวิจัยและหัวหน้าทีมวิจัยเศรษฐกิจ

ทีมวิจัยเศรษฐกิจ

สุจิต ชัยวิชญชาติ

ผู้บริหารทีมวิจัยเศรษฐกิจมหภาค

วนิชา ดิเรกอุดมศักดิ์

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

ปิยะวดี จิระศิริสุวรรณ

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

ทรรศิน กลิ่นถนอม

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

กฤตพร ศิริใจชิงกุล

นักเศรษฐศาสตร์

ศุภสิน อิทธิพัทธ์วงศ์

นักเศรษฐศาสตร์

วณัช บัณฑิตาโสภณ

นักเศรษฐศาสตร์

ทีมวิเคราะห์และพัฒนางานวิจัย

พูลสุข นิลกิจศรานนท์

ผู้บริหารทีมวิเคราะห์และพัฒนางานวิจัย

ณธัญอร รัตนาธรรมวัฒน์

นักวิจัยอาวุโส

นฤชยา สาตแฟง

นักวิจัย

ปริญญา มิ่งสกุล

นักวิจัย

ชณัฐฐา ธาระรส

นักวิจัย

ทีมบริหารระบบข้อมูลวิจัย

ธมณ เสริญสุขสกุล

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล

เชิดศักดิ์ ศรีชัยตัน

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล

วงศกร แก้วอุดทัง

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล

ทีมวิจัยอุตสาหกรรม

ธเนศ มหัทธนาลัย

ผู้บริหารทีมวิจัยอุตสาหกรรม

ดร.ปฏิญญา หรรษ์อิทธินันท์

นักวิเคราะห์อาวุโส (IECC Project, Petrochemicals, Refinery, Bio-Diesel, Ethanol, Plastic)

ชัยวัช โชวเจริญสุข

นักวิเคราะห์อาวุโส (Agriculture, Agri-Machinery, Fertilizer)

ณัฐชาติ วิรุฬหอัศว

นักวิเคราะห์อาวุโส (Agriculture, Food & Beverages, Restaurant, FTA)

พุทธชาด ลุนคำ

นักวิเคราะห์อาวุโส (Construction Contractors, Construction Materials, Hotels, Steel)

พัชรา กลิ่นชวนชื่น

นักวิเคราะห์อาวุโส (Real Estate)

ธรัทนล ศรีทองเติม

นักวิเคราะห์อาวุโส (Industrial Estate, Mobile Operator, Modern Trade, Mass Transit, Transportation)

ประพันธ์ ลีน้อย

นักวิเคราะห์ (Power Generation, Renewable Energy, ESG, Taxonomy)

ศุภวัฒน์ โชคสวัสดิ์ไพศาล

นักวิเคราะห์ (Automobile, Auto Part, Auto-Hire Purchase)

รพีภูมิ ลาภมาก

นักวิเคราะห์ (Electronics & Electrical Appliances, PCB, Data Center, Digital)

ฉัตรวลี เมธาสถิตย์สุข

นักวิเคราะห์ (Healthcare, Pharmaceutical, Medical Devices)